

In de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid bestond bij enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de op 22 februari 2023 ontvangen brief Lessons learned Oekraïense ontheemden in NL (Kamerstuk 36 045, nr. 149).

De voorzitter van de commissie,
Kuzu

De adjunct-griffier van de commissie,
Meester-Schaap

Inhoudsopgave

- I. **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie**
- II. **Antwoord/Reactie van de Minister**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van voorliggende brief en wensen hierbij enkele vragen te stellen.

De leden van de VVD-fractie delen de waardering van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de enorme (arbeids)participatie en inzet van de Oekraïense ontheemden in Nederland. Hoe beoordeelt de Minister de hoge mate van arbeidsparticipatie van de Oekraïense ontheemden in Nederland in vergelijking met de achterblijvende arbeidsparticipatie van statushouders in Nederland? Wat zijn volgens de Minister de belangrijkste lessen hier en welke concrete mogelijkheden ziet zij om de arbeidsparticipatie van statushouders op korte termijn te verhogen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de verwachting bestaat dat veel Oekraïense ontheemden waarschijnlijk langere tijd in Nederland zullen blijven. Is het voortduren van de oorlog de enige oorzaak van deze conclusie of zijn er andere onderzoeken of enquêtes geweest waaruit deze conclusie kan worden getrokken? Hoeveel Oekraïense ontheemden zijn naar schatting voornemens om langere tijd in Nederland te verblijven? Hoeveel Oekraïense ontheemden zijn wel voornemens om uiteindelijk weer naar het land van herkomst te gaan? In hoeverre wordt hier rekening mee gehouden ten aanzien van beleid inzake een betere match tussen opleiding en baan voor Oekraïners en het organiseren van doorstroom op de arbeidsmarkt?

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de meldplicht bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) die geldt voor werkgevers wanneer zij «vreemdelingen» en in dit geval Oekraïense ontheemden in dienst nemen. Hoeveel meldingen heeft het UWV tot nu toe ontvangen? Zijn er ook gevallen bekend waarbij werkgevers wel degelijk Oekraïense ontheemden in dienst hadden, maar geen melding werd gemaakt door de werkgever bij het UWV? Zo ja, om hoeveel gevallen gaat het? Welke consequenties gelden voor werkgevers wanneer zij zich niet aan de meldplicht houden?

Voorts lezen de leden van de VVD-fractie dat veel Oekraïners in contact zijn gebracht met lokale werkgevers door het organiseren van banenbeurzen en steunpunten. Deze leden achten het zeer positief dat verschillende Oekraïense ontheemden uiteindelijk een baan hebben overgehouden aan het bezoeken van banenbeurzen. Zij onderstrepen het belang van banenbeurzen en brengen graag de aangenomen motie Aartsen¹ in herinnering waarin de oproep werd gedaan om lokale banenmarkten en

¹ Kamerstuk 36 200 XV, nr. 12.

jobcoaches in te zetten ter bevordering van de arbeidsparticipatie van statushouders. In het kader van deze motie en het bewezen succes van banenmarkten voor Oekraïense ontheemden, per wanneer worden (lokale) banenmarkten ingezet voor het matchen van statushouders met (lokale) werkgevers?

Ook lezen de leden van de VVD-fractie dat bij Oekraïense ontheemden de behoefte groeit om de Nederlandse taal te leren. Welke voornemens heeft de Minister concreet op het terrein van taal en integratie voor deze doelgroep en kan de Minister ingaan op de financiering hiervan? Ondanks dat deze leden veel waardering hebben voor de leergierigheid en inzet van de groep Oekraïense ontheemden in Nederland, willen zij waken voor verdringing van statushouders inzake het leren van de taal. Deze leden willen voorkomen dat er minder aandacht uitgaat naar statushouders die wettelijk verplicht zijn om de taal te leren onder de Wet inburgering en voor wie we dus hebben afgesproken om zo snel en goed mogelijk de taal te leren. Is de Minister voornemens een dergelijke verdringing te voorkomen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Voorts lezen de leden van de VVD-fractie, terecht, over het belang van een match tussen vaardigheden en een baan en over het voornemen om hierop verbeterpunten in kaart te brengen de komende tijd. Naast dat deze leden het belang van deze match hier willen onderstrepen, zijn zij benieuwd aan welke concrete acties gedacht wordt. Welke concrete mogelijkheden ziet de Minister om deze match te vergroten bij het vinden van een baan, in het bijzonder voor de groep statushouders?

Daarnaast lezen de leden van de VVD-fractie dat het voor Oekraïense ontheemden nog steeds niet mogelijk is om als zelfstandige aan de slag te gaan in Nederland, ondanks dat zij dit wel graag zouden willen. In de brief wordt aangegeven dat in de eerste helft van 2023 hier een beslissing over zal worden genomen. Kan de Minister aangeven welke acties zij voornemens is in te zetten om tot deze beslissing te komen? Kan de Minister hierbij meer schetsen over het proces en het tijdsplan? Zo nee, waarom niet?

Ten slotte maken de leden van de VVD-fractie zich zorgen over de recente nieuwsberichten over de uitbuiting van Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Heeft het kabinet zicht op hoe groot dit probleem is? Welke maatregelen neemt het kabinet hiertegen? Op welke acties is intensivering nodig nu er zo'n grote groep Oekraïners hier is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse de brief van de Minister gelezen. Net als de Minister spreken deze leden graag enorme waardering en dankbaarheid uit voor alle mensen die zich hebben ingezet om mensen gevlucht uit Oekraïne zo goed mogelijk op te vangen in Nederland. Deze leden zijn van mening dat er veel kan worden geleerd van de afgelopen periode waar het de toekomst van Oekraïners in Nederland aangaat. Zij onderschrijven de opmerking van de Minister dat werken «autonomie, economische zelfstandigheid, zingeving en afleiding» brengt en zien ook het belang hiervan voor de start van andere nieuwkomers in Nederland. Daartoe hebben zij verdere vragen.

De leden van de D66-fractie lezen dat 46% van 15- tot 65-jarige Oekraïense ontheemden in Nederland op 1 november aan het werk was. Kan de Minister inzichtelijk maken hoeveel tijd (gemiddeld) verstrijkt van moment van binnenkomst tot aan moment van starten op de Nederlandse arbeidsmarkt en kan zij hierbij een vergelijking maken met reguliere

asielzoekers – bijvoorbeeld door de cijfers van arbeidsparticipatie van Oekraïners na een jaar te vergelijken met die van asielzoekers/statushouders een jaar en vijf jaar na aankomst in Nederland? Kan de Minister de verschillen verklaren?

Kan de Minister inzichtelijk maken waar (in welke sectoren) in de arbeidsmarkt Oekraïense ontheemden terecht komen? Kan de Minister daarbij duiden waarom welke sector toegankelijker (b)lijkt? Voorts vragen deze leden of de Minister kan aangeven hoeveel Oekraïense ontheemden werk hebben gevonden gelieerd aan hun werk of opleiding in Oekraïne? Kan de Minister cijfermatig uitdrukken welke route Oekraïense ontheemden hebben bewandeld om aan werk te komen (bijvoorbeeld via de gemeente, contacten met mede-ontheemden, Refugeewerk etc.)?

De leden van de D66-fractie lezen ook dat Oekraïense ontheemden gebruik kunnen maken van ondersteuning door gemeenten bij arbeidsbemiddeling. Geldt dit ook voor reguliere asielzoekers met recht op werk, zo vragen deze leden. En zo niet, is de Minister bereid te onderzoeken welke rol gemeenten kunnen spelen – eventueel in samenwerking met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) – om ook reguliere asielzoekers sneller aan passend werk te helpen?

Verder ontvangen de leden van de D66-fractie zorgelijke signalen over (toename in) uitbuiting van Oekraïense ontheemden. Ook blijkt dat mensen bang zijn om hierover een melding te maken bij de Nederlandse Arbeidsinspectie omdat het een moeizaam proces is waar zonder bijstand van een advocaat het resultaat nauwelijks in het voordeel is van de werknemer. Herkent de Minister deze signalen? Komt uitbuiting bij deze groep vaker voor dan bij andere werknemers en zo ja, welke oorzaken ziet de Minister hiervoor? Welke plannen heeft het kabinet om (toename in) uitbuiting van Oekraïense ontheemden tegen te gaan?

De leden van de D66-fractie lezen dat het niet steeds hoeven verhuizen van de ontheemden bij heeft gedragen aan het spoedig participeren op de Nederlandse arbeidsmarkt. Kan de Minister aangeven of zij van mening is dat dit ook voor reguliere asielzoekers en statushouders gunstig zou zijn? Indien dit het geval is, welke plannen heeft het kabinet om deze groepen minder vaak te laten verhuizen?

In analyses over de eerste tijd van Oekraïners in Nederland (vergeleken met die van andere nieuwkomers) werd ook vaak genoemd dat Oekraïners, anders dan andere nieuwkomers, meer vrijheid hebben in hun keuze waar zij verblijven. Zo kunnen zij hun verblijfplaats in sommige gevallen beter afstemmen op de plek waar (voor hen geschikt) aanbod van werk is. De leden van de D66-fractie vragen zich af of de Minister dit herkent en zo ja, wat hiervan te leren is voor zowel de opvang van Oekraïners in de toekomst en voor de opvang van andere nieuwkomers.

De leden van de D66-fractie lezen dat het taalaanbod op vrijwillige basis zal zijn. Deze leden begrijpen dat het voor veel Oekraïense ontheemden nog niet duidelijk is of en hoe lang zij in Nederland zullen blijven. Deze leden zouden willen voorkomen dat de onzekerheid van de oorlogssituatie leidt tot een taalachterstand. Kan de Minister aangeven wat voor soort onderwijs er wordt gegeven: gaat het om informeel onderwijs door vrijwilligers of om professioneel taalonderwijs? En in het eerste geval: welke mogelijkheden zijn er voor mensen die eventueel meer onderwijs willen? De leden van de D66-fractie vragen zich ook af in hoeverre al rekening wordt gehouden met de toekomst: het zou zonde zijn te investeren in losse lessen om er over een jaar achter te komen dat mensen formeel willen/moeten inburgeren. Bestaat de mogelijkheid om

met certificaten of op andere manieren bij te houden wat mensen al kunnen, zodat dat zo nodig op termijn onderdeel kan zijn van de reguliere inburgering? Voorts vragen deze leden om te specificeren hoe en waar het beschikbaar gestelde budget van € 15 miljoen wordt ingezet.

De leden van de D66-fractie lezen dat verschillende bedrijven investeren in hun Oekraïense werknemers en positieve effecten hebben ervaren van het in dienst nemen van deze groep nieuwkomers. Deze leden zijn van mening dat het delen van positieve ervaringen andere bedrijven kan motiveren en inspireren om (Oekraïense) nieuwkomers in dienst te nemen en dat het kabinet hierin kan ondersteunen. Is de Minister van plan hierin een faciliterende rol te nemen en zo ja, op welke wijze?

In het rapport «De twijfel van tijdelijkheid»² zien de leden van de D66-fractie veel vergelijkbare lessen rond de opvang van Oekraïners. Deze onderzoekers concluderen bovendien dat het van groot belang is dat Oekraïense ontheemden op korte termijn meer duidelijkheid krijgen over zaken als opvang en huisvesting. Deze leden vragen zich af of de Minister deze aanbeveling deelt.

De leden van de D66-fractie lezen dat de Minister tijdig wil inspelen op signalen vanuit de doelgroep mede door het in dienst nemen van een beleidsmedewerker die zelf uit Oekraïne is gevlucht en middels focusgroepen. Deze leden vragen de Minister op welke wijze er in de toekomst wordt ingezet op het structureel ophalen van signalen uit deze doelgroep. En is de Minister voornemens om vergelijkbare instrumenten in te zetten voor het structureel ophalen van signalen bij andere nieuwkomers? Zij kunnen zich voorstellen dat aan gemeenten bijvoorbeeld expliciet wordt gevraagd te investeren in dit soort ervaringsdeskundigen. Te denken valt aan een cliëntenraad voor inburgering, zoals deze voor de Participatiewet verplicht is.

De leden van de D66-fractie lezen dat de verwachting is dat het snel aan de slag gaan op de arbeidsmarkt een overwegend positief effect heeft op integratie van Oekraïense ontheemden als draagvlak vanuit de samenleving voor de opvang van deze groep. Deze leden zijn van mening dat deze verwachting ook opgaat voor andere doelgroepen, zoals statushouders of andere nieuwkomers. Het is daarom positief dat in het Plan van aanpak «statushouders aan het werk»³ verschillende acties worden beschreven om statushouders (en in mindere mate: asielzoekers) al in het asielzoekerscentrum (AZC) richting werk te begeleiden. Deze leden vragen zich af of de Minister bereid is de ervaringen die hiermee worden opgedaan goed te monitoren, omdat deze lessen, en de «infrastructuur» die nu op AZC's wordt gerealiseerd te zijner tijd wellicht ook ingezet kan worden wanneer asielzoekers wellicht op termijn meer aan het werk mogen.

De leden van de D66-fractie hebben eerder aangegeven voorstander te zijn van de mogelijkheid voor Oekraïners om ook als zelfstandige aan het werk te gaan. Deze leden begrijpen, ook in het licht van recente signalen over uitbuiting, dat hier prudent mee wordt omgegaan. Desalniettemin blijft de roep om deze vorm van werk onder veel Oekraïners aanwezig. Het lijkt er bovendien op dat Nederland in strijd handelt met artikel 12 van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming als zij het Oekraïners niet toestaat als zelfstandige te werken. Kan de Minister daarop ingaan? Deze leden vragen zich af of het eventueel mogelijk is om het voor Oekraïners mogelijk te

² Platform31, januari 2023, «De twijfel van tijdelijkheid», (<https://www.platform31.nl/publicaties/de-twijfel-van-tijdelijkheid>).

³ Kamerstuk 32 824, nr. 381.

maken om desnoods in eerste instantie in specifieke sectoren (waar de kans op misbruik over het algemeen lager is) als zzp'er te laten werken.

De Minister geeft in de brief aan dat «het enthousiasme, de betrokkenheid en het draagvlak bij veel Nederlanders om Oekraïense ontheemden in Nederland op te vangen veel effect [lijkt] te hebben gehad op het laagdrempelig instappen in de arbeidsmarkt». De leden van de D66-fractie delen deze mening, maar vragen de Minister of zij zich kan voorstellen of het ook andersom zo werkt: dat het feit dat Oekraïners veel aan het werk zijn, meer bekend en gekend zijn door Nederlanders en meer onderdeel (kunnen) vormen van de samenleving ook effect heeft op het enthousiasme, de betrokkenheid en het draagvlak om ontheemden op te vangen. Wat, zo vragen deze leden, zegt dat over de kansen voor niet-Oekraïense nieuwkomers

In de brief staat voorts dat «het feit dat er geen langdurige verblijfsrechtelijke procedures hoefden te worden doorlopen waarbij er een beperkte mogelijkheid tot werken is en er geen inburgeringsverplichtingen zijn, [...] directe toegang tot de arbeidsmarkt [geven]». De leden van de D66-fractie vragen zich af wat dit zegt over de inburgering en welke zaken we wellicht anders zouden moeten doen om mensen ook al tijdens de inburgering (meer) beschikbaar te laten zijn voor de arbeidsmarkt. Het maakt voor deze leden ook duidelijk dat het goed is al werk te maken van werk voor asielzoekers die nog in de procedure zitten – iets wat deze leden graag nader bespreken in het notaoverleg «Meedoen vanaf dag 1».

Tot slot vragen de leden van de D66-fractie of de Minister een analyse en vergelijking wil maken tussen prikkels die Oekraïense ontheemden ervaren en prikkels die andere nieuwkomers hebben waaruit blijkt dat werken loont. Deze leden constateren dat Oekraïense ontheemden geen uitzicht of recht hebben op bijstand en een verzekering en onderdak krijgen zonder een afdracht te betalen. Dit in tegenstelling tot asielzoekers die volgens de Regeling eigen bijdrage asielzoekers met inkomen en vermogen (REBA) wel een afdracht moeten betalen. Zij vragen de Minister welk effect deze verschillende maatregelen hebben voor de verschillende groepen nieuwkomers.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over de geleerde lessen over Oekraïense ontheemden in Nederland. Deze leden hebben hier nog enkele opmerkingen en vragen bij.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat 46% van de Oekraïners tussen de 18 en 65 jaar aan het werk heeft kunnen gaan. Deze leden zien het als een belangrijke prestatie dat zo'n groot deel van de Oekraïense vluchtelingen werk heeft kunnen vinden in Nederland en waarderen dat de Minister zich inzet om dit mogelijk te maken. De leden zien dit echter niet alleen als een recht van Oekraïense ontheemden, maar ook voor asielzoekers die in Nederland een aanvraag hebben ingediend. Is er eenzelfde inzet mogelijk voor kansrijke asielzoekers?

De leden van de PvdA-fractie zijn verder benieuwd of het kabinet door de opvang van Oekraïners ook lessen heeft geleerd over arbeidsparticipatie van kansrijke asielzoekers in bredere zin. Ziet het kabinet in dat asielzoekers een waardevolle bijdrage aan de samenleving kunnen leveren? Is het kabinet van mening dat asielzoekers op dit moment in hun wens om bij te dragen worden beperkt? Is het kabinet van plan om bestaand beleid

aan te passen om de arbeidsparticipatie van kansrijke asielzoekers en statushouders te verhogen?

De leden van de PvdA-fractie zien dat 43% van de Oekraïense ontheemden die aan het werk zijn gegaan werkt als uitzendkracht en 26% als oproepkracht. Deze leden maken zich daarbij zorgen over de uitbuiting door malafide werkgevers van sommige Oekraïners. Op welke manier worden Oekraïners ondersteund in hun besef van wat hun rechten zijn op de arbeidsmarkt? Kunnen Oekraïners hier beter over worden voorgelicht? Is er extra arbeidsinspectie ingezet om erop toe te zien dat werkgevers voldoende betalen, dat zij voor fatsoenlijke arbeidsomstandigheden zorgen zonder dwang, onveilige situatie en dreiging of geweld, en dat de werkgevers de kwetsbare positie van Oekraïense ontheemden niet misbruiken? Sommige werkgevers huisvesten tevens hun werknemers in dienst. Mogen werkgevers Oekraïense ontheemden dwingen de gemeentelijke opvang in te ruilen voor hun eigen (veel duurdere) huisvesting?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met bijzondere belangstelling kennisgenomen van de brief inzake de opgedane ervaringen met betrekking tot Oekraïense ontheemden. Deze leden vinden de betrokkenheid en het draagvlak om Oekraïense ontheemden op te vangen bewonderingswaardig.

De leden van de GroenLinks-fractie delen de mening dat het waardevol is om factoren te identificeren die een positieve invloed hebben op de participatie en integratie, zoals de Minister stelt in haar brief. Enkel het identificeren is echter niet voldoende. Deze leden moeten concluderen dat de (brede) toepassing van de opgedane ervaringen met betrekking tot Oekraïense ontheemden bij andere groepen vluchtelingen en statushouders ontbreekt in de brief.

Zo lezen de leden van de GroenLinks-fractie dat gemeenten Oekraïense ontheemden laagdrempelig hulp hebben aangeboden, bijvoorbeeld door een banenbeurs en steunpunten. De Minister stelt hierbij dat een dergelijk initiatief ook voor andere groepen, zoals statushouders, van waarde kan zijn. Alleen deze constatering is ontoereikend om een dergelijk initiatief voor andere groepen op te zetten, stellen deze leden. Zij zouden graag concreet willen weten hoe de Minister gemeenten kan ondersteunen of aanmoedigen om andere groepen ontheemden met een status door middel van soortgelijke initiatieven in contact te brengen met lokale werkgevers. Is de Minister voornemens om hierover in gesprek te gaan met de gemeenten? Zo nee, waarom niet? Hoe kan zij deze lessons learned toepassen in de praktijk?

Datzelfde geldt voor een fundamentele conclusie van de Minister dat «het in vergelijking met asielzoekers niet hebben van restricties bij de toegang tot de arbeidsmarkt en het -in vergelijking met statushouders- niet hebben van een inburgeringsverplichting» een rol kan spelen bij het feit dat Oekraïense ontheemden snel aan het werk zijn gegaan, en dat dat een overwegend positief effect heeft op zowel de integratie, als het draagvlak vanuit de samenleving voor de opvang van deze groep. Welke acties verbindt de Minister concreet aan deze constatering? Op welke manier kan de Minister deze lessons learned meenemen in het beleid dat gericht is op statushouders en asielzoekers met het doel dat te verbeteren? Wat betekent dit voor de manier waarop het huidige inburgeringstelsel is opgezet, als de doelen van het inburgeringstelsel, zoals een tijdige start en een snelle start, ook zonder en misschien zelfs wel beter zonder het stelsel

worden behaald? Kan de Minister aangeven waarom zij op basis van de bevindingen niet de restricties in het inburgeringstelsel wegneemt?

Verder concludeert de Minister dat de onafhankelijkheid van de Oekraïense ontheemden ten opzichte van de werkgever vanwege de vorm van huisvesting (via gemeenten) hen minder kwetsbaar heeft gemaakt voor slechte arbeidsomstandigheden. Welke concrete acties onderneemt de Minister naar aanleiding hiervan in het beleid gericht op arbeidsmigranten? Hoe kan deze onafhankelijkheid ook bij arbeidsmigranten gerealiseerd worden?

De leden van de GroenLinks-fractie hebben samen met de leden van de PvdA-fractie eerder al voorstellen gedaan voor het tegengaan van uitbuiting van arbeidsmigranten.⁴ Hoe kijkt de Minister aan tegen het invoeren van een vergunningsplicht voor verhuur aan arbeidsmigranten, door dit op te nemen in de Wet goed verhuurderschap? En wat vindt de Minister van het verantwoordelijk houden van werkgevers voor de juiste inschrijving bij de gemeente en het afschaffen van de mogelijkheid om huisvestingskosten op het minimumloon in te houden (artikel 13, Wet minimumloon)?

De Minister stelt dat zij de geleerde lessen meeneemt om haar beleid verder te verbeteren, maar het is voor de leden van de GroenLinks-fractie onduidelijk hoe precies, op welke terreinen en binnen welke termijn de Minister dat wil doen. Kan de Minister dit nader toelichten?

Taal

De Minister is voornemens om gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van een taalaanbod voor volwassen Oekraïense ontheemden, waarvoor ze een budget van € 15 miljoen beschikbaar stelt. Voor de leden van de GroenLinks-fractie is het onduidelijk waar dit bedrag op is gebaseerd. Kan de Minister dit toelichten? Hoeveel mensen kunnen hierdoor gebruikmaken van een vorm van taalaanbod? Hoe komt het taalaanbod eruit te zien? Zijn er doelen opgesteld ten aanzien van het gewenste niveau? Zo ja, is dat in lijn met het taalniveau bij het inburgeringstelsel?

Geleerde lessen en de (nabije) toekomst

Nu duidelijk is dat de oorlog langer voortduurt, vragen de leden van de GroenLinks-fractie of het nodig is om te kijken hoe de opvang waar mogelijk duurzamer gemaakt kan worden zodat deze ook geschikt is om langer te verblijven. Kan de Minister aangeven wat dit betekent voor een mogelijke inburgeringsplicht voor Oekraïense ontheemden?

Tenslotte willen de leden van de GroenLinks-fractie vragen naar dienstverlening richting de werkgevers. Heeft de Minister in kaart wat de ervaringen van de werkgevers op dit punt zijn? Zo ja, welke lessen kan de Minister daaruit trekken voor andere dienstverlening die vanuit het ministerie wordt geleverd aan de werkgevers? Zo nee, is de Minister voornemens dit in kaart te brengen?

⁴ PvdA/GroenLinks, 22 februari 2023, «Waardevol werk. De economie van de uitbuiting stoppen», (https://groenlinks.nl/sites/groenlinks/files/2023-02/Waardevol%20werk_0.pdf).

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief «Lessons learned Oekraïense ontheemden in Nederland», en hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de Minister overweegt om aan Oekraïense ontheemden de mogelijkheid te bieden om te kunnen werken als zelfstandige. Vanuit deze groep zou behoefte zijn om te mogen werken als zelfstandige. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn benieuwd wat voor signalen de Minister hierover heeft, bijvoorbeeld voor specifieke sectoren. Voorts vragen deze leden de Minister nader toe te lichten op basis waarvan zij zal wegen of aan Oekraïense ontheemden de mogelijkheid wordt geboden om te werken als zelfstandige.

Op 22 maart 2023 maakte FairWork bekend zich zorgen te maken over uitbuiting van Oekraïense ontheemden op de Nederlandse arbeidsmarkt.⁵ De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Minister of zij de noodzaak ziet om meer inzet te plegen om Oekraïense ontheemden te informeren over hun rechten en om situaties van uitbuiting op te sporen en te beëindigen.

II Antwoord/Reactie van de Minister

⁵ FairWork, 22 maart 2023, «Oekraïense vluchtelingen benadeeld en uitgebuit in Nederland», (<https://www.fairwork.nu/2023/03/22/oekraïense-vluchtelingen-benadeeld-en-uitgebuit-in-nederland/>).